

Sprawozdanie z realizacji
Programu opieki nad zabytkami Miasta KONINA
za lata 2017 - 2019

Program opieki nad zabytkami Miasta Konina na lata 2017 – 2020 został przyjęty Uchwałą Nr 637 Rady Miasta Konina z dnia 20 grudnia 2017 roku i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego 5 stycznia 2018 r. poz. 279.

Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Cele gminnego programu opieki nad zabytkami wynikały z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568, z późn. zm.).

Art. 87. ustawy stanowi, że podstawowymi celami programu, o którym mowa, są:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zabytki zostały objęte ochroną zadeklarowaną jako konstytucyjny obowiązek państwa i każdego obywatela (art. 5, art. 6 ust. 1 i art. 86 Konstytucji RP)

Ponadto, najważniejszymi aktami prawnymi dotyczącymi opracowania programu, są dwie ustawy:

■ Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2067, z późn. zm.) która nakłada na gminę następujące obowiązki i uprawnienia:

- a) prawo utworzenia przez radę gminy (po uprzednim zasięgnięciu opinii konserwatora zabytków) parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej (art.16),
- b) obowiązek uwzględniania w strategii rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony zabytków i opieki nad zabytkami (art. 18 i 19),

- c) obowiązek uzgadniania projektów i zmian planów zagospodarowania przestrzennego z wojewódzkim konserwatorem zabytków (art. 20),
 - d) obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków (art. 22 ust. 4),
 - e) przyjmowanie zawiadomień o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem oraz powiadomienie o tym fakcie wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 32 ust.1 pkt 3 i ust.2),
 - f) przyjmowanie zawiadomień o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i powiadomienie o tym fakcie wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 33 ust. 1 i 2),
 - g) sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich i budowlanych przy zabytku, do którego gmina posiada tytuł prawny (art. 71 ust. 1 i 2)
 - h) prawo udzielania przez organ stanowiący gminy, na zasadach określonych w podjętych uchwałach, dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (art. 81),
 - i) obowiązek sporządzenia przez wójta gminy na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 87 ust.1),
 - j) obowiązek sporządzenia i przedstawienia radzie gminy sprawozdania z realizacji programu (art. 87, ust. 5).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, z późn. zm.). Ustawa przewiduje, że do zakresu działania i zadań gminy należy, zgodnie z Art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy, zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W szczególności zadania własne obejmują między innymi sprawy kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.
 - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t. j. Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.), określa, że przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko należy dokonać analizy i oceny oddziaływania m.in. na obiekty zabytkowe. W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, ustawa nakłada obowiązek sprawdzenia, czy decyzja o odstąpieniu uwzględni obszary mające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego.
 - ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. 2018 poz. 1945 z późn. zm.). Zapisy ustawy określają, iż podczas sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego należy uwzględnić obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Ustawa nakłada na samorządy obowiązek zawiadomienia

konserwatora zabytków o przystąpieniu do sporządzania studium i planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględnienia wniosków konserwatorskich oraz uzgodnienia dokumentów.

- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.). Zgodnie z art. 83 a, ust. 1 ustawy, zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków - wojewódzki konserwator zabytków.
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz.U. 2018 poz. 2204 z późn. zm.). Ustawa określa (w art. 13), iż pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków, stanowiącej własność jednostki samorządu terytorialnego i Skarbu Państwa (za wyjątkiem nieruchomości będących we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych). W myśl art. 29, jeżeli przedmiotem umowy o moddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste jest nieruchomość wpisana do rejestru zabytków, przy określaniu sposobu korzystania z niej, można nałożyć na nabywcę obowiązek odbudowy lub remontu położonych na niej obiektów zabytkowych. Przy sprzedaży nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków, ustaloną cenę obniża się o 50 % (art. 68). Właściwy organ, może za zgodą odpowiednio wojewody, rady lub sejmiku, podwyższyć lub obniżyć tę bonifikatę.
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (t. j. Dz.U. 2019 poz. 1186 z późn. zm.), Art. 5 ust. 1, pkt 7 oraz ust. 2. Obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywać w należyтым stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską. Zgodnie z Art. 30 ust. 2. do zgłoszenia robót budowlanych należy dołączyć, w zależności od potrzeb, pozwolenia, uzgodnienia i opinie wymagane odrębnymi przepisami, np. wojewódzkiego konserwatora zabytków. Art. 30 ust. 7. określa, iż właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować m.in. pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków. Art. 39 ustawy określa, iż:
 - prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia konserwatora zabytków,
 - pozwolenie na rozbiórkę obiektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków może być wydane po uzyskaniu decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków o skreśleniu tego obiektu z rejestru zabytków,

- w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów nie wpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Ponadto istotnymi z punktu widzenia uregulowań prawnych dla ochrony zabytków na terenie gmin należą inne ustawy, w tym :

- ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (t. j. Dz.U. 2019 poz. 917 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t. j. Dz.U. 2019 poz. 1473),
- ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t. j. Dz.U. 2019 poz. 1479),
- ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t. j. Dz.U. 2018 poz. 1983 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j. Dz. U. 2019 poz. 688 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t. j. Dz.U. 2019 poz. 553 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, tzw. Ustawa Krajobrazowa (t. j. Dz. U. 2015 poz. 774 z późn. zm.).

Stopień realizacji zadań Gminnego programu Opieki nad zabytkami za lata 2017 – 2019

I. Planowa i konsekwentna realizacja zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków.

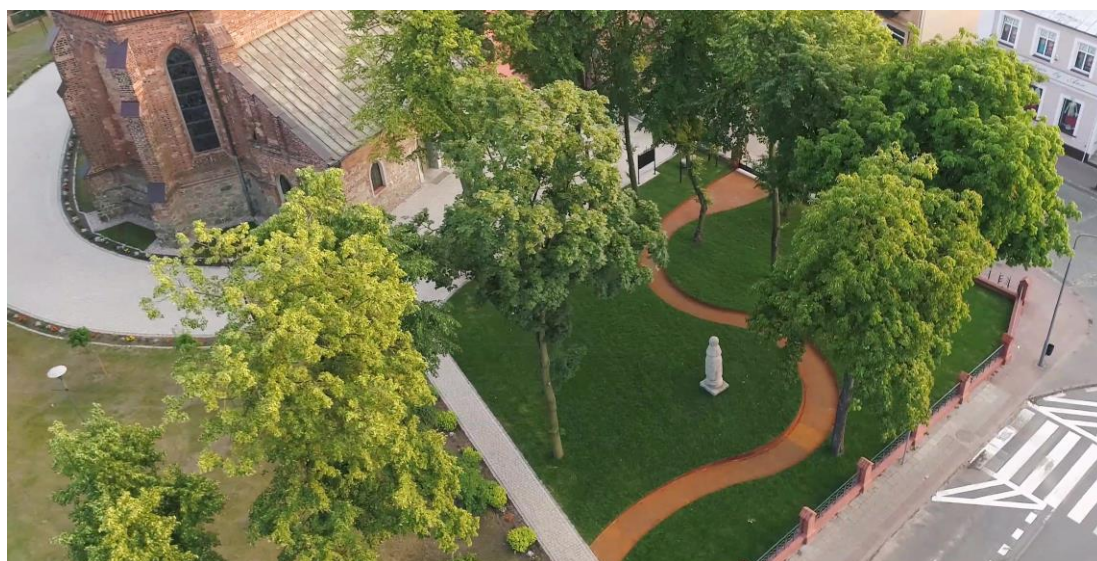
1. W przyjętym **Wieloletnim Planie Inwestycyjnym** dla miasta Konina zostało określone zadanie, które w istotny sposób odnosi się do realizacji przez samorząd miasta działań, związanych z ochroną zabytków: „Przebudowa Domu Zemelki”.

Do Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020 złożony został wniosek o dofinansowanie inwestycji obejmującej prace budowlane w zabytkowej kamienicy „Dom Zemelki”. Głównym celem projektu jest podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu i ochrona obiektu zabytkowego, jakim jest kamienica „Dom Zemelki” wraz z dziedzińcem oraz utworzenie w nim docelowo Inkubatora Aktywności Kulturalnej i rozwinięcie działalności kulturalnej i artystycznej na obszarze Starówki. W efekcie przeprowadzenia inwestycji w odnowienie i waloryzację „Domu Zemelki” osiągnięte zostaną również istotne cele społeczne - aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców obszaru rewitalizacji „Starówka” i Konina.

2. W ramach trybu pozakonkursowego Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 realizowane zostało zadanie „Rozwój kluczowego szlaku dziedzictwa kulturowego województwa wielkopolskiego pn. Szlak Piastowski”. Miasto Konin jest jednym z pięciu partnerów projektu dla którego priorytetowym elementem infrastrukturalnym obejmującym działania inwestycyjne na trasie Szlaku Piastowskiego było zagospodarowanie otoczenia Słupa Drogowego w Koninie.

Planowana inwestycja dotyczyła:

- A. Remontu podstawy Słupa
- B. Wygradzenia terenu wokół Słupa
- C. Zagospodarowania otoczenia słupa związane z jego wyeksponowaniem
- D. Założenia monitoringu
- E. Skanowania laserowego niezbędnego do sporządzania cyfrowej dokumentacji architektoniczno - budowlanej

Kolejnymi etapami realizacji zadania były:

- A. Działania związane z oznakowaniem obiektów znajdujących na trasie Szlaku Piastowskiego na terenie województwa wielkopolskiego.

- B. Kompleksowa promocja zrealizowanych obiektów Szlaku Piastowskiego.

Całkowity koszt zadania : 562.905,79 zł, w tym dofinansowanie z EFRR: 160.372,37 zł.

3. Zadania samorządu w zakresie ochrony zabytków.

- 1) **Bieżące utrzymanie i konserwacja obiektów będących w posiadaniu lub użytkowaniu przez samorząd miasta, które znajdują się w rejestrze zabytków miasta Konina:**
 - a) park, ul. Skrótowa,
 - b) Ratusz ul. 3 Maja/Wiosny Ludów,
 - c) budynek Starostwa, Plac Wolności 1,
 - d) dom, Plac Wolności 6,
 - e) cmentarz wojskowy z okresu I wojny światowej przy ul. Szpitalnej,
 - f) Słup Koniński

- 2) **Bieżące utrzymanie i konserwacja obiektów będących w posiadaniu lub użytkowaniu przez samorząd miasta, które znajdują się w ewidencji zabytków miasta Konina:**
 - dawny cmentarz żydowski ul. Nadrzeczna,
 - budynek Zespołu Szkół Hutniczych, ul. Kolska 1,
 - budynek Szkoły Podstawowej nr 1, ul. Kolska 2,
 - budynek Centrum Kształcenia Ustawicznego, ul. Wodna 1,
 - budynek Szkoły Podstawowej w Gosławicach, ul. Staffa 5,
 - budynek dawnych jatek, obecnie sala sesyjna UM, ul. 3 Maja/Wiosny Ludów,
 - budynek Państwowej Szkoły Muzycznej, ul. 3 Maja 50,
 - Park Miejski im. F.Chopina, ul. Kościuszki,
 - remiza strażacka w Gosławicach, ul. Muzealna 2,
 - dom, ul. Kaliska 20,

- dom, Plac Zamkowy 7,
- dom, Plac Zamkowy 8,
- dom, Plac zamkowy 12.

Obiekty w dobrym stanie. Bieżące utrzymanie i konserwacja obiektów.

3) Opracowanie pełnej dokumentacji zasobów kulturowych miasta, z wykorzystaniem najnowszych technik badawczych.

Zrealizowany został projekt digitalizacji – skanowania 3D Słupa Konińskiego. Projekt umożliwił stworzenie różnych obrazów obiektu oraz jego dokładną inwentaryzację. Skanowanie laserowe było częścią projektu zgłoszonego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 w ramach inwestycji pn.: „Rozwój kluczowego szlaku dziedzictwa kulturowego województwa wielkopolskiego pn. Szlak Piastowski”.

Zakres zamówienia obejmował:

- Wykonanie skanowania laserowego obiektu 3D.
- Cyfrowa obróbka materiałów.
- Wykonanie rysunków i opisów
- Wykonanie modelu skanowanego obiektu 3D w formacie DWG.

Prezentacja multimedialna oraz spot informujący o Konińskim Słupie Drogowym zainstalowany są w stanowisku edukacyjno-informacyjnym (infokiosku) nieopodal zabytku.

4) Rewaloryzacja zespołów zabytkowej zieleni (parków, cmentarzy).

Zagospodarowanie parku ul. Skrókowa (park wpisany do rejestru zabytków):

- ścieżki parkowe żwirowe,
- miejsce wypoczynku z altaną ogrodową,
- miejsce na ognisko wraz z elementami małej architektury: leżaki parkowe, ławki, kosze na śmieci,
- niezbędna wycinka drzew oraz nowe nasadzenia drzew i krzewów.

Koszty związane z realizacją zadania : 445.903,35 zł.

5) Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni (gminnych parkach, cmentarzach, miejscach pamięci)

Na bieżąco wykonywane są prace porządkowe zieleni w parkach i na cmentarzu przy ul. Szpitalnej na podstawie zleceń dla PGKiM.

6) Stała współpraca samorządu z Wielkopolskim |Konserwatorem Zabytków.

Wojewódzki Konserwator zabytków przekazał wykaz zabytków nieruchomych Miasta Konina, opiniował program opieki nad zabytkami. Dokonywane były uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Samorząd miasta Konina i Wojewódzki Konserwator zabytków informowali się wzajemnie o udzielonych dotacjach na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru.

3. Gminna ewidencja zabytków.

Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków wynika z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dla Konina wykonano karty adresowe obiektów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych i wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta KONINA na lata 2017 – 2020 zawierał karty adresowe dla 208 obiektów zabytków nieruchomych i oraz 10 kart zabytków ruchomych.

Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków zgodnie z Zarządzeniem Nr 27/WEŻ/2018 z dnia 17 maja 2018 r., na skutek weryfikacji kart ewidencyjnych zabytków nieruchomych będących w zasobach Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu, do wojewódzkiej ewidencji zabytków włączył karty zabytków nieruchomych z terenu Miasta Konina w ilości 384.

Karty zabytków nieruchomych uzupełnione zostały w Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Konina.

4. Gminna ewidencja zabytków archeologicznych.

1) Zgodnie z pismem przekazanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków została wykonana gminna ewidencja zabytków archeologicznych, obejmująca karty stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków i przeznaczonych do wpisu do rejestru oraz karty zespołów stanowisk archeologicznych. Baza informacji o tych stanowiskach będzie systematycznie aktualizowana przez WUOZ w Poznaniu, Delegatura w Koninie.

2) Istniejąca ewidencja zabytków archeologicznych będzie uzupełniana i weryfikowana poprzez włączanie informacji o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, oraz na podstawie uzyskiwanych wyników badań weryfikacyjnych AZP, zgodnie z informacjami przekazywanymi przez WUOZ w Poznaniu, Delegatura w Koninie.

3) Zostanie sporządzona , elektronicznie, systematycznie aktualizowana, baza informacji

o stanowiskach archeologicznych, wytypowanych przez WUOZ w Poznaniu do wpisania do rejestru zabytków, w celu uwzględnienia ich w dokumentach planistycznych i inwestycyjnych gminy.

W 2011 r. została wykonana gminna ewidencja zabytków archeologicznych, obejmująca karty stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków i przeznaczonych do wpisu do rejestru oraz karty zespołów stanowisk archeologicznych

i przekazana przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Delegatura w Koninie lista obejmująca spis 92 stanowisk archeologicznych
Baza informacji o tych stanowiskach będzie systematycznie aktualizowana przez WUOZ w Poznaniu Delegatura w Koninie.

II. Kształtowanie społecznej potrzeby ochrony dziedzictwa kulturowego. Społeczni opiekunowie zabytków

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że społeczni opiekunowie zabytków podejmują działania związane z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie oraz upowszechniają wiedzę o zabytkach. Społeczny opiekun zabytków współdziała z wojewódzkim konserwatorem zabytków i starostą w sprawach ochrony zabytków i opieki nad tymi zabytkami. Społecznym opiekunem zabytków może być osoba, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, nie była karana za przestępstwa popełnione umyślnie oraz posiada wiedzę w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Zadania społecznego opiekuna zabytków może wykonywać również osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej.

Społecznego opiekuna zabytków ustanawia, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, starosta właściwy dla miejsca zamieszkania (siedziby) kandydata na społecznego opiekuna zabytków. Starosta prowadzi listę społecznych opiekunów zabytków. Społeczny opiekun zabytków jest uprawniony do pouczania osób naruszających przepisy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Osobie fizycznej pełniącej funkcję społecznego opiekuna zabytków starosta wydaje legitymację społecznego opiekuna zabytków. Osobie prawnej lub innej jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, pełniącej funkcję społecznego opiekuna zabytków, starosta wydaje zaświadczenie.

W latach 2017 – 2019 nie wpłynęła do Prezydenta Miasta Konina żadna oficjalna prośba o ustanowienie społecznego opiekuna zabytków.

III. Racjonalne wykorzystanie gminnych funduszy.

1. Miasto Konin przewiduje remont zabytków, przyznając na ten cel środki z budżetu miasta.

Rada Miasta Konina podjęła w tym celu Uchwałę nr 645 z dnia 26 kwietnia 2006 r. w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji i rozliczenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru, usytuowanych w granicach administracyjnych Miasta Konina i nie stanowiących własności miasta. O dotacje mogą ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

2. Podejmowanie starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na odnowę zabytków będących własnością miasta Konina.

W ramach trybu pozakonkursowego Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 realizowane zostało zadanie „Rozwój kluczowego szlaku dziedzictwa kulturowego województwa wielkopolskiego pn. Szlak Piastowski”.

Celem działań było podkreślenie wartości historycznej i wyeksponowanie unikatowego charakteru najstarszego znaku drogowego w Europie, poza granicami dawnego imperium rzymskiego.

Zakres prac obejmował:

1) Zagospodarowanie otoczenia słupa:

- Ogrodzenie
- Platforma ekspozycyjna
- Nawierzchnia utwardzona
- Zieleń
- Roboty elektryczne

2) Zabezpieczenie podstawy słupa

3) Założenie monitoringu

4) Stanowisko edukacyjno-informacyjne (infokiosk) wraz z oprogramowaniem.

Całkowity koszt zadania : 562.905,79 zł, w tym dofinansowanie z EFRR: 160.372,37 zł.

3. Informowanie właścicieli obiektów zabytkowych znajdujących się w Koninie o możliwościach pozyskiwania środków na ich rewitalizację.

Na stronie internetowej miasta Konina umieszczona jest informacja w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji i rozliczenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru, usytuowanych w granicach administracyjnych Miasta Konina i nie stanowiących własności miasta:

https://bip.konin.eu/index.php?d=sprawa_karta&nr=ST-4

O dotacje mogą ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkownika wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

Do właścicieli obiektów zabytkowych przesyłane były również informacje o możliwości pozyskania środków z innych źródeł na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru

IV. Wypracowanie modelu współdziałania samorządu z właścicielami i posiadaczami obiektów wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków

Celem działań w tym zakresie było upowszechnianie wśród właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych znajomości zasad konserwatorskich, zasad etyki i profilaktyki konserwatorskiej. Działania te polegały na umieszczeniu na stronie internetowej miasta Konina informacji o obiektach wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków, pouczeniu o skutkach wpisu do rejestru zabytków nieruchomości, bezpośrednim informowaniu właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na prace konserwatorskie.

1. Uzgadnianie z właścicielami obiektów o walorach zabytkowych możliwości ich wpisu do ewidencji lub rejestru zabytków, prowadzonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dla właścicieli i zarządców obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków zostały przygotowane i umieszczone na stronie <http://www.konin.pl/> w zakładce:

<http://www.konin.pl/index.php/wojewodzka-ewidencja-zabytkow-nieruchomych-w-koninie.html> materiały:

- Wojewódzka ewidencja zabytków nieruchomych w Koninie
- Pouczenie o skutkach wpisu do Rejestru Zabytków Nieruchomych i Gminnej Ewidencji Zabytków

2. Popieranie działań organizacji pozarządowych w realizacji zadań związanych z ochroną dziedzictwa narodowego.

Na bieżąco wspierane są działania organizacji pozarządowych, szczególnie zajmujących się problematyką ochrony dziedzictwa narodowego, poprzez udzielanie pomocy merytorycznej oraz finansowej:

- Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział w Koninie
- Towarzystwo Przyjaciół Konina.

1) Według odrębnego kalendarza imprez przygotowywane są rajdy, zloty, biwaki i wycieczki, których celem jest krajoznawczy program turystyki związany z poznawaniem Ojczyzny, ochroną przyrody, krajobrazu i zabytków. Działania związane są również z kulturą, sztuką, ochroną dóbr kultury i tradycji. Organizacja imprez turystycznych i rekreacyjnych odbywa się zarówno dla mieszkańców miasta a także dla przyjeżdżających turystów, np. cykl imprez turystycznych „Spacerkiem po Zdrowie”, zwiedzanie miasta z przewodnikiem. Zasięg organizowanych imprez jest ogólnopolski – zapraszanie turystów z całego kraju, wojewódzki, regionalny i lokalny. Uczestnikami imprez są osoby w różnym wieku, począwszy od najmłodszych przedszkolaków, poprzez wszystkie poziomy kształcenia oraz osoby dorosłe. Corocznie w imprezach tych bierze udział kilka tysięcy osób.

Popularyzacji zabytków dobrze służy szeroko rozpowszechniony system odznak turystyczno-krajoznawczych PTTK, których regulaminy wymagają zapoznania się z zabytkami architektury, muzeami, obiektami archeologicznymi i etnograficznymi, miejscami walk i męczeństwa oraz miejscami tworzącymi najnowszą historię Polski.

Przykłady ogólnopolskich odznak krajoznawczych obejmujących obiekty miasta Konina:

- „Konińska regionalna odznaka turystyczna”
- „Szlakiem Synagog w Polsce”
- "Szlakami architektury sakralnej w Polsce"

2) „Na ratunek pomnikom” to akcja w którą zaangażowane jest Towarzystwo Przyjaciół Konina, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Koninie oraz inne zainteresowane osoby. Celem przedsięwzięcia jest opieka nad zaniedbanymi grobami. Zaniedbania wynikają z braku rodzin mogących zająć się miejscami spoczynku swoich bliskich bądź środków finansowych u opiekujących się cmentarzem. Groby te znajdują się na cmentarzu parafialnym parafii p.w. św. Bartłomieja przy ul. Kolskiej – cmentarz w ewidencji zabytków Miasta Konina oraz parafii Ewangelicko – Augsburgskiej p.w. św. Ducha przy ul. Kolskiej - cmentarz znajdujący się w rejestrze zabytków.

V. Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego

Celem działań w zakresie edukacji społeczeństwa było przede wszystkim kształcenie w duchu poszanowania dla autentyzmu oraz wartości materialnych i niematerialnych wspólnego, wielokulturowego społeczeństwa miasta. W działaniu tym istotne było także kształtowanie wiedzy i dumy z przeszłości, tradycji, wiedzy o sposobie życia i pracy przodków, zaakcentowanie najważniejszych postaci z dziejów miasta. Realizacja tego celu realizowana była poprzez cykl imprez turystycznych „Spacer z przewodnikiem” oraz gry miejskiej podczas jarmarku św. Bartłomieja na konińskiej Starówce.

Opracowany został Rowerowy Quest „Śladami Jana Długosza po Ziemi Konińskiej”

1. Kształtowaniu postaw promujących działania chroniące zabytki, z równoczesnym wskazywaniem negatywnych działań degradujących ich wartości.

Konieczne stało się wystąpienie do właścicieli najbardziej zaniedbanych obiektów znajdujących się w rejestrze bądź ewidencji zabytków z informacjami o standardach wytycznych do prac konserwatorskich, restauratorskich, zabezpieczających, ratowniczych i interwencyjnych. Wystąpienia takie realizowane były wobec właścicieli kilku obiektów zabytkowych na terenie Miasta Konina, między innymi willa Reymonda ul. Wojska Polskiego 5, dom ul. Staszica 4.

2. Prowadzenie i doskonalenie edukacji na rzecz ochrony dziedzictwa na wszystkich poziomach szkół, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji lokalnych i idei małych ojczyzn.

Podejmowane były różnorodne formy popularyzacji zabytków. W Centrum Doskonalenia Nauczycieli Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie odbyły się uroczyste podsumowania konkursów fotograficznych „Najciekawsze miejsce w moim regionie”. W Zespole Szkół CKU w Koninie zorganizowano doroczną imprezę regionalną - Wiosenny Konkurs Wiedzy o Koninie i regionie organizowany pod hasłem „Poznaj lepiej swoją okolicę”.

3. Popularyzacja osiągnięć poprzez wszelkiego typu konkursy promujące wiedzę i znanstwo dziedzictwa kulturowego.

Podczas imprez turystycznych i rekreacyjnych dla mieszkańców Konina, organizowane są konkursy krajoznawcze dotyczące wiedzy o mieście i jego zabytkach. Organizatorami tych wydarzeń są organizacje pozarządowe oraz miasto Konin. Podczas Jarmarku św. Bartłomieja corocznie organizowana jest gra miejska w Koninie. To narzędzie edukacji regionalnej dla każdego, kto chce poznać miasto. Ideą gry miejskiej jest umożliwienie uczestnikom zabawy żywego kontaktu z historią i kulturą miasta.

4. Internetowe upowszechnianie informacji o zabytkach.

Na stronie Internetowej miasta Konina: <http://www.konin.pl/index.php/zabytki.html> umieszczone są informacje o najważniejszych zabytkach miasta Konina.

5. Publikowanie informacji i materiałów o obiektach zabytkowych oraz opiece nad zabytkami.

W przygotowywanych artykułach w prasie, w wydawnictwach własnych i zleconych (informatorach, folderach), mocno akcentowane są walory kulturowe miasta, stanowiące jego największą wartość historyczną. Przykładami takich publikacji są:

- Album fotograficzny „Konin. Wszędzie blisko”

W wydawnictwach Lokalnej Organizacji Turystycznej „Marina”:

- Plan Konina w wersji polskiej i angielskiej
- Folder “Konin – spacerkiem po Starówce” w wersji polskiej i niemieckiej
- Rowerowy Quest „Śladami Jana Długosza po Ziemi Konińskiej”

W wydawnictwach Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej:

- Zabytki wielkopolskich miast i miasteczek
- Wielkopolska Piastowska
- Szlak kultury żydowskiej w Wielkopolsce
- Szlak Piastowski Na Start
- Szlak Piastowski – Trasy tematyczne
 - Szlak Piastowski dla każdego
 - Szlak Piastowski dla rodzin z dziećmi
 - Szlak Piastowski dla seniorów
 - Szlak Piastowski dla aktywnych

6. Inicjowanie i współpraca w zakresie obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w mieście.

Europejskie Dni Dziedzictwa to wspólna inicjatywa Rady Europy i Unii Europejskiej, mająca na celu promowanie zabytków. W porozumieniu z miastem Konin i Narodowym Instytutem Dziedzictwa, Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze oddział w Koninie organizuje imprezy turystyczne z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa. 2018 r. - „Niepodległa dla wszystkich” - wydarzenia, promujące lokalne dziedzictwo w kontekście odzyskania przez Polskę niepodległości. Wybór tematu wpisywał się w obchody setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości..

2019 r. - „Polski splot” - wpisał się w założenia Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022, upamiętniającego 100. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości, w nawiązaniu do hasła „Niepodległa dla wszystkich”, które przyświecało obchodom w 2018r.

VI. Wykreowanie wizerunku miasta o dużych walorach kulturowych poprzez promocję wartości materialnych oraz niematerialnych dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza zabytków.

Działania w tym zakresie były związane ze zmianą dotychczasowego wizerunku miasta, najczęściej kojarzonego z miastem przemysłowym.

1. Wyznaczenie tras historycznych i szlaków turystycznych na obszarze miasta, wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego:

1) Konin na Bursztynowym Szlaku

Pojedyncze walory (atrakcje turystyczne) mogą być bardziej atrakcyjne, jeżeli połączymy je tworząc szlak turystyczny. Szczególnie znaczenie mają kulturowe szlaki tematyczne. Wytyczona trasa w przestrzeni miejskiej dla potrzeb zwiedzających, prowadzi do najbardziej atrakcyjnych miejsc (obiektów).

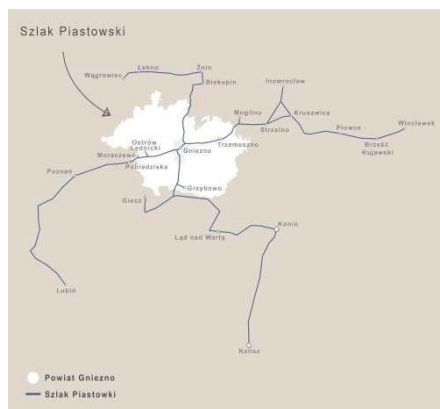

Trasa Warszawska

ul. Przemysłowa – Gosławice

- 2) Częścią Szlaku Bursztynowego jest wyznakowany i zagospodarowany **Bursztynowy Szlak Rowerowy** na terenie wschodniej części Wielkopolski, biegnący od południa przez Kalisz i Konin do granicy województwa kujawsko - pomorskiego. Szlak ten przebiega przez teren miasta Konina i ma swoje oznakowanie.
- 3) **Szlak Piastowski**, najstarszy w Polsce szlak kulturowy. Podstawowym kryterium przynależności danego obiektu lub miejsca do Szlaku Piastowskiego jest okres panowania dynastii Piastów do roku 1370. Rada Programowo – Naukowa po analizie materiału historyczno – badawczego przygotowanego przez zespół historyków działający pod kierunkiem prof. dra hab. Andrzeja Wyrwy rekomendowała do drugiej trasy szlaku **Słup Koniński**. Działania związane z funkcjonowaniem szlaku koncentrują się w powołanym przez samorządy i podmioty prywatne Kłastrze Turystycznym „Szlak Piastowski w Wielkopolsce”.

2. Podkreślanie szczególnego charakteru najważniejszych obiektów zabytkowych miasta, poprzez właściwą ich ekspozycję – zastosowanie jednolitego oznakowania, iluminacje.

Na terenie miasta oznakowane są trzy obiekty, w ramach wspólnego projektu z Wielkopolską Organizacją Turystyczną pt. „Opracowanie regionalnych produktów turystyki kulturowej i ich promocja”

Kościół pw. Św. Andrzeja Apostoła

Kościół pw. św. Bartłomieja

3. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność obiektów zabytkowych dla potrzeb społecznych, kulturowych i turystycznych – organizacja imprez.

2018 r. III Weekend na Szlaku Piastowskim.

II Piastowski Tryptyk Organowy to przedsięwzięcie organizowane przez Klaster Turystyczny Szlak Piastowski w Wielkopolsce. Założeniem koncepcji jest rozszerzenie oferty Szlaku Piastowskiego o atrakcje kultury wysokiej z jednoczesnym wykorzystaniem znajdujących się na jego przebiegu obiektów sakralnych, których wyposażenie i wnętrza doskonale nadają się do tego typu wydarzeń, a wartość ich dziedzictwa pozwala rozszerzyć samą propozycję muzyczną o propozycje zwiedzania i prelekcje tematyczne. Organizatorzy wybrali na koncert inauguracyjny kościół pw. św. Bartłomieja w Koninie (piątek, 22.06. godz. 19:00), znajdujący się tuż obok Słupa Konińskiego z łacińską Inskrypcją Konińską z 1151 roku. Na zabytkowym instrumencie w konińskiej farze grali:

Jarosław Tarnawski -doktor sztuk muzycznych, laureat licznych nagród w konkursach muzyki organowej w Polsce i Europie oraz równie uzdolniona i często nagradzana Agnieszka Tarnawska. Po koncercie można było zwiedzić kościół z Wandą Gruszczyńską, przewodnikiem PTTK.

2019 r. – IV Weekend na Szlaku Piastowskim.

„Gry i zabawy małych Słowian” - pod takim hasłem przebiegała czwarta edycja Weekendu na Szlaku Piastowskim. Jest to kontynuacja, mającej swój początek w 2016 roku, idei stworzenia wspólnego przedsięwzięcia pokazującego atrakcyjność turystyczną Wielkopolski i Kujaw. Co roku w akcję angażuje się większość obiektów tego najważniejszego szlaku kulturowego w Polsce, oferując turystom nowy wymiar rozrywki – dobrą zabawę z historią w tle. Klub Turystyczny PTTK w Koninie oraz Miasto Konin włączyły się po raz kolejny w organizację wydarzeń i w 2019 r. w Koninie odbył się Ogólnopolski Rajd Rowerowy Słupa Konińskiego. Uroczyste rozpoczęcie rajdu odbyło się przy odnowionej przestrzeni Słupa Konińskiego, obiekcie znajdującym się na Szlaku Piastowskim. Trzy dni spędzone w Koninie i regionie konińskim były okazją do poznania najciekawszych miejsc i obiektów związanych z historią - i to nie tylko Piastów.

4. Współpraca z PTTK Oddział w Koninie w zakresie promocji walorów kulturowych Konina poprzez edukację i doskonalenie przewodników terenowych.

Zadaniem przewodnika miejskiego jest między innymi:

- przedstawienie miasta i poszczególnych jego obiektów w sposób, który umożliwi turystyce zachowanie w pamięci nie tylko jego obrazu, ale i w miarę skondensowanej wiedzy

- powiązanie informacji o mieście z historią, kulturą i geografiami całego kraju, a także wskazanie miejsca miasta w życiu społecznym i gospodarczym państwa
- ukazanie powiązań historycznych, kulturalnych i innych z historią i kulturą Europy
- prezentacja miasta z uwzględnieniem różnic i analogii w stosunku do miasta lub kraju, z którego pochodzą turyści
- znajomość historii kraju i historii powszechnej, historii miasta i poszczególnych obiektów wraz z ich wnętrzami, setkami obrazów, rzeźb, detali architektonicznych, symboliki

W Koninie 10 osób posiada uprawnienia przewodnika turystycznego i zrzeszone są w Kole Przewodników Turystycznych PTTK. Co roku osoby te oprowadzają łącznie kilkuset turystów, nie tylko z Polski. Doskonale i podnoszenie kwalifikacji jest statutową formą działalności koła.

5. Kontynuacja działań związanych z promocją materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego miasta na corocznych międzynarodowych i krajowych targach i giełdach turystycznych, takich jak np. „TOUR SALON” w Poznaniu.

Miasto corocznie bierze udział w wymienionych imprezach turystycznych. Udział wynika między innymi z członkostwa w Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, która jest organizatorem stoisk na poszczególnych imprezach targowych.

Głównymi celami udziału w imprezach targowych są:

- zademonstrowanie obecności miasta z jego walorami kulturowymi na rynku,
- prezentacja nowych produktów turystycznych,
- wymiana i pozyskanie informacji,
- wzrost znajomości i doskonalenie wizerunku miasta wśród odwiedzających,
- rozpoznawanie życzeń turystów.

6. Nawiązanie ściślejszej współpracy ze szkołami wyższymi, której celem będzie możliwość planowania tematów prac licencjackich bądź magisterskich, popularyzujących i promujących dorobek i historię miasta.

Miasto Konin otwarte jest dla studentów, sugerując tematy prac licencjackich bądź magisterskich studentów. Dotyczy to tematów opisujących jego walory kulturowe i historyczne.

7. Wspieranie stowarzyszeń w opracowaniu publikacji materiałów dotyczących historii i zabytków miasta Konina:

- Towarzystwo Przyjaciół Konina,
- Polskie Towarzystwo Turystyczne – Krajoznawcze Oddział w Koninie.

W 2018 i 2019 r. przygotowywane i wydrukowane zostały przez PTTK Oddział w Koninie zakładki promujące Słup Koniński.

8. Kontynuacja poprawy estetyki ulic, szczególnie konińskiej Starówki - nowe nawierzchnie, reklamy, oświetlenie.

Przy remontach ulic i budynków w lewobrzeżnej części miasta renowacje przeprowadzane są pod ścisłym nadzorem konserwatora zabytków, uwzględniając poprawę estetyki ulic oraz oświetlenia.

9. Stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników samorządowych, związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego. poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach, warsztatach i konferencjach.

Pracownik Wydziału Sportu i Turystyki w 2019 r. brał udział w seminarium „Ochrona zabytków w gminie – aspekty prawne - praktyka”.

10. Ustalenie z właścicielami obiektów zabytkowych zasad ich udostępniania.

Większość obiektów o najwyższej randze wartości kulturowych w mieście stanowią obiekty sakralne. Główny sposób użytkowania miejsc kultu koncentruje się wokół kwestii duchowych i sakralnych. Z drugiej strony można zaobserwować zainteresowania zarówno wśród społeczności lokalnej jak również osób przyjezdnych kulturą lokalną i posiadaniem dziedzictwem kulturowym. Nie ma obecnie większych problemów dotyczących możliwości zwiedzania obiektów sakralnych. Z innych ważniejszych miejsc do odwiedzenia na terenie miasta jest zamek w Gosławicach. Ponieważ jest równocześnie siedzibą Muzeum Okręgowego w Koninie, pełni swoją funkcję na podstawie wewnętrznych zasad jego zwiedzania. Inne obiekty, np. budynek dawnej Synagogi lub pałac Reymonda stanowią obecnie własność prywatną i są w bardzo ograniczonym zakresie udostępniane do zwiedzania.